شماره صندلی:

بسمه تعالی

مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک تبریز

تاریخ امتحان: ۲۸/ ۱۰ / ۱۴۰۴

مدّت امتحان: ۷۵ دقیقه

دبیرستان پسرانه غیردولتی ابتکار علم - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: ..... کلاس: **دوازدهم** ..... موضوع امتحان: **فارسی (۳)** نام دبیر: **دکتر قدحچی**

	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**معادل معنایی «چاره و امکان» را در بیت زیر پیدا نموده و بنویسید.** لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی	۰/۲۵
۲	**در ابیات زیر دو واژه بیابید که دارای ترادف معنایی باشند.** نی حریف هـر که از یـاری برید پرده هایش پرده های ما درید هر کسی از ظنِّ خود شد یار من از درون من نجُسـت اسرار من	۰/۲۵
۳	**معنای واژهٔ مشخص شده، در کدام گزینه به درستی نیامده است؟** الف) چون گشت زمین ز **جور** گردون / سرد و سیه و خموش و آوند (ظلم و ستم) ب) چو عاجز ماند خسرو در جوابش / نیامد بیش پرسیدن **صوابش** (جزای خیر) ج) تن ز جان و جان ز تن **مستور** نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست (پوشیده و پنهان) د) با محتسبم عیب مگویید که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش **مدام** است (شراب و می)	۰/۲۵
۴	**در میان موارد داده شده، کدام کلمه درست معنی شده است؟** الف) قُدوم: قدم ها ب) سَموم: زهرکشنده ج) سَریر: اورنگ د) مُحِب: معشوق	۰/۲۵
۵	**املای درست را در جمله های زیر انتخاب کنید.** الف) بیش از یک سال و نیم نتوانستم از (مواهب – مواحب) خداداد و نعمت های طبیعت بهره مند شوم. ب) آن شب عملیات (احداس – احداث) خاکریز شروع شد و برادران جهاد آرام و قرار نداشتند. ج) بالاخره راه می آید و گاهی می ایستد و بو می کشد و هر علف و (خواری – خاری) را پوزه می زند.	۰/۷۵
۶	**در در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد، درست آن را بنویسید.** الف) تضرّع و زاری ب) فرومایه و سِفله ج) یغما و غارت د) ارقند و قهرآلود	۰/۲۵
۷	**در کدام گزینه نادرستی املایی دیده می شود؟** الف) هنگام چریغ آفتاب کنار قنات حسنی اتراق کردیم. ب) تنفس در اتاقکی محسور دشوار و جان فرسا بود. ج) آن صفای اهورایی به علم مصلحت اندیش آلوده شد. د) عصارهٔ تاکی به قدرت حق تعالی شهد فایق شده است.	۰/۲۵
۸	**در کدام بیت غلط املایی دیده می شود؟ صورت درست آن را بنویسید.** الف) یک دم غریق بهر خـدا شو گمان مبر کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی ب) همّتم بدرقه راه کـن ای طایــر قدس که دراز اسـت ره مقصد و مـن نوسفرم	۰/۲۵
۹	**در گروه های کلمات زیر دو نادرستی املایی وجود دارد؛ درست آنها را بنویسید.** تجلی و قُرب – عنابت و توبه – فرض و واجب – بساط تهویه– معوا و مسکن – صَفوت و برگزیده – حمد و ثنا– منظر نظر	۰/۵
۱۰	**در مصراع داده شده نقش دستوری ضمیر پیوسته «ش» چیست؟** تا شد تهی از خویش و نی **اش** نام نهادند	۰/۲۵
۱۱	**با توجه به عبارت زیر به سوالات خواسته شده پاسخ مناسب بدهید.** «هر یک از زنان یک طبق خاک در این‌جا ریخته‌اند که مجموع این خاک ها، یک تپه بزرگ را به وجود آورده است.» الف) یک واژه پیدا کنید که در نقش «ممیز» باشد. ب) چند «ترکیب وصفی» در عبارت دیده می شود؟	۰/۵

www.kanoon.ir

۱۲	**نقش دستوری هر یک از واژه های مشخص شده را بنویسید.** الف) بدر **آن جامه** که ننگ تن و کم از کفن است ب) وان آتش خود **نهفته** مپسند	۰/۵
۱۳	**مورد نادرست را از میان داخل کمانک انتخاب نمایید.** الف) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته. (را: حرف اضافه / حذف: به قرینهٔ معنایی / نوروزی: صفت بیانی) ب) بوی گلم چنان مست کرد، که دامنم از دست برفت. (بوی گل: ترکیب اضافی / مست: مسند / برفت: مضارع التزامی)	۰/۵
۱۴	**در گروه های اسمی زیر شکل نمودار پیکانی کدام گزینه با سایر گزینه متفاوت است؟** الف) مهد دموکراسی عالم ب) عطر گل های سرخ ج) خط بسیار روشن د) طیلسان آبی تیره	۰/۲۵
۱۵	**الگوی ساختاری (نهاد + مفعول + مسند + فعل) در کدام گزینه دیده نمی شود؟** الف) در آنجا تپه های بسیاری وجود دارند که آن ها را واترلو می خوانند. ب) همه می دانیم که آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد. ج) ای عزیز بدان که محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانند. د) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد.	۰/۲۵
۱۶	**درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص نمایید.** الف) در بیت «فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند مثل من است» هر دو نوع حذف به قرینه لفظی و معنایی مشاهده می شود. **درست** ☐ **نادرست** ☐ ب) با توجه به بیت «سِرّ من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست» فعل مصراعی که حرف ربط «همپایه ساز» دارد از نوع اسنادی می باشد. **درست** ☐ **نادرست** ☐	۰/۲۵
۱۷	**مصراع اول بیت زیر را از شیوهٔ بلاغی به شیوهٔ عادی برگردانید.** برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند	۰/۲۵
۱۸	**کاربرد معنایی فعل «نداشت» در همهٔ گزینه ها یکسان است به جز در گزینه ....** الف) هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت ب) ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت ج) چون فرخی موافق ثابت قدم نداشت د) هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	۰/۲۵
۱۹	**در ابیات زیر دو نوع متفاوت از نقش های تبعی را با ذکر دقیق نوع آن بنویسید.** چون گشت زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند بنواخت زخشم بر فلک مشت آن مشت تویی تو ای دماوند	۰/۵
۲۰	**با توجه به عبارت داده شده به سوالات زیر پاسخ مناسب بنویسید.** «این فلسفهٔ انسان ماندن در روزگاری است که زندگی سخت آلوده است و انسان ماندن سخت دشوار» الف) عبارت را از نظر «ساده» و «مرکب» بودن بررسی نمایید. ب) یک واژه پیدا کنید که با وجود صفت بودن در نقش «قید حالت» ظاهر شده است.	۰/۵
	ب) قلمرو ادبی (۵نمره)	
۲۱	**هر یک از موارد مشخص شده بیانگر کدام آرایهٔ ادبی است؟** الف) با **راه آهن** به بروکسل، پایتخت بلژیک می رفتیم. ب) **چراغ علم** و فلسفه و کلام را او روشن نگه دارد.	۰/۵
۲۲	**قسمت مشخص شده در عبارت زیر «استعاره» از چه چیزی می باشد؟** گرم تماشای این دریای سبز معلقی بودم که در آن، **مرغان الماس پر** یک یک از غیب سر می زدند.	۰/۲۵
۲۳	**آرایهٔ نادرست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق (مجاز / حُسن تعلیل / جناس) ب) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (تلمیح / کنایه / استعاره)	۰/۵
۲۴	**شاعر در کدام بیت یک دلیل غیرواقعی اما شاعرانه آورده است؟** الف) آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد ب) محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست	۰/۲۵

www-karnoon.ir

۲۵	**در عبارت داده شده آرایهٔ «تضمین» دیده می شود یا «تلمیح»؟** مزینان از هزار و صد سال پیش هنوز بر همان مُهر و نشان است که بود...	۰/۲۵
۲۶	**بیت زیر را از نظر کاربرد آرایهٔ جناس همسان (تام) بررسی کنید.** کاووس کیانی که کی اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟	۰/۲۵
۲۷	**در بیت زیر علاوه بر آرایه های «جناس» و «تضاد» چه آرایه ادبی دیگری وجود دارد؟** هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش بازجـوید روزگـار وصـل خویـش	۰/۲۵
۲۸	**آرایهٔ مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب نمایید.** (در ستون **ب** یک مورد اضافی است) **ستون الف** الف) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل یکسان می کند پست و بلند راه را ب) آتش اسـت این بانگ نای و نیسـت بـاد هــر که ایــن آتـش ندارد نیست بــاد ج) آیین طــریق از نفس پیــر مغان یـافت آن خضـر که فرخنده پی اش نام نهادند **ستون ب** ۱) اسلوب معادله ۲) تلمیح ۳) ایهام ۴) استعاره	۰/۷۵
۲۹	**نام نویسندهٔ کدام اثر ادبی نادرست نوشته شده است؟** الف) قصهٔ شیرین فرهاد: احمد عربلو ب) بخارای من، ایل من: محمدعلی بهمنی	۰/۲۵
۳۰	**قصیدهٔ بلند «دماوندیه» سرودهٔ کدام شاعر معاصر می باشد؟** الف) فرخی یزدی ب) عارف قزوینی ج) ملک الشعرای بهار د) پروین اعتصامی	۰/۲۵
۳۱	**کدام یک از آثار زیر از «شیخ شهاب الدین سهروردی» می باشد؟** الف) فی حقیقت العشق ب) تمهیدات ج) فیه ما فیه د) تذکره الاولیاء	۰/۲۵
۳۲	**کدام یک از آثار زیر به شکل «سفرنامه» نوشته شده است؟** الف) کویر ب) سانتاماریا ج) روایت سنگرسازان د) از پاریز تا پاریس	۰/۲۵
۳۳	**کدام گزینه مصراع دوم بیت مقابل است؟ «دارد اسارت تو به زینب اشارتی .....»** الف) ای مسلم شرف به کجا می کنی نگاه؟ ب) از اشتیاق کیست که چشمت کشیده راه؟	۰/۲۵
۳۴	**در بیت زیر دو واژه جا به جا شده است، صورت مرتب شده آن ها را بنویسید.** خورشید آمده به دیدن ماه صبح زود خورشید رفته است سر شب سراغ ماه	۰/۲۵
۳۵	**به نظر شما کدام بیت به صورت نادرست نوشته شده است؟** الف) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار به هر حالت که بودم با تو بودم میهن ای میهن ب) تو بودم کردی از نابودی و با مِهر پروردی فــدای نام تــو بود و نبــودم میهن ای میهن	۰/۲۵
۳۶	**جاهای خالی بیت زیر به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده است؟** به دشت ..... گیاهی جز ..... رویت نمی روید من این ..... زمین را آزمودم میهن ای میهن الف) دل / دل / تنها ب) گل / گل / زیبا ج) دل / گل / تنها د) دل / گل / زیبا	۰/۲۵
	ج) قلمرو فکری (۸ نمره)	
۳۷	**با توجه به سرودهٔ زیر شاعر چرا دانایی را نکوهش می کند؟** در کف ها کاسهٔ زیبایی / بر لب ها تلخی دانایی / شهر تو در جای دگر / ره می بر با پای دگر ...	۰/۲۵
۳۸	**مفهوم عبارت زیر از کدام گزینه دریافت می شود؟** «ای عزیز حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب.» الف) من کـه هـر آنچه داشـتم اول ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو ب) بی عشق زیستن را جز نیستی چه نام است یعنی اگــر نباشی کــار دلـم تمام است	۰/۲۵
۳۹	**کدام یک از ابیات زیر به مفهوم «گذرا بودن حکومت ها و ناپایداری قدرت ها» اشاره می کند؟** الف) راسـتی خاتـم فیـروزه بـو اسـحاقی خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود ب) آیین طریـق از نفـس پیـر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند	۰/۲۵
۴۰	**مقصود شاعر از «او» در بیت زیر کدام پادشاه خودکامه دوران قاجار می باشد؟** آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که **او** اهرمن است	۰/۲۵

www.k-konkur.ir

۴۱	**منظور نویسنده از عبارت زیر چیست؟** چه خوش گفته اند که امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند معمولاً از سوء هاضمه می میرند.	۰/۵
۴۲	**در عبارت زیر نویسنده با به کار بردن افعال «برمی‌گشتیم» و «می رفتیم» چه نکته ای را بیان می کند؟** هر سال تابستان ها را به اصل خود مزینان «بر می‌گشتیم» و به تعبیر امروزمان «می رفتیم».	۰/۲۵
۴۳	**منظور نویسنده از «سر پرزدن» در عبارت زیر چیست؟** توقف ما نیم ساعت طول نکشید و به قول بیرجندی ها تنها یک «سرپری» زدیم.	۰/۲۵
۴۴	**مفهوم کلی و مشترک دو بیت زیر را بنویسید.** الف) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست ب) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد	۰/۵
۴۵	**مفهوم نهایی بیت زیر «غفلت و بی خبری اهل علم» است یا «ریاکاری و دورویی اهل دین»؟** مشکلی دارم ز دانشمند مجلس بازپرس توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر می کنند؟	۰/۲۵
۴۶	**منظور شاعر از «کافور» در بیت زیر چیست؟** تا درد و ورم فرونشیند **کافور** بر آن ضماد کردند	۰/۲۵
۴۷	**کدام یک از ابیات داده شده به «اشتیاق پایان ناپذیر عاشق» اشاره می کند؟** الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ ب) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی روزی است روزش دیر شد	۰/۲۵
۴۸	**منظور سعدی از «تو» در بیت زیر چه کسی می باشد؟** چه غم دیوار امت را که دارد چون **تو** پشتیبان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟	۰/۲۵
۴۹	**این بیت زیبای «پروین اعتصامی» نشان دهندهٔ کدام پدیدهٔ اجتماعی است؟** گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب گفت مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست الف) اوضاع بد جامعه ب) فساد حاکمان ج) جا به جایی ارزش ها د) رواج رشوه خواری	۰/۲۵
۵۰	**فرخی یزدی در بیت زیر خود را با کدام ویژگی معرفی می کند؟** فرخی ز جان و دل می کند در این محفل دل نثار استقلال، جان فدای آزادی	۰/۲۵
۵۱	**معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان امروزی بنویسید.** الف) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت (۰/۵) ..... ب) در اینجا درختانی دراز که سر بر شانهٔ هم داده اند آب را تا باغستان مشایعت می کنند. (۰/۵) ..... ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید. (۰/۵) ..... د) گفت از بهر غرامت جامه ات بیرون کنم (۰/۵) ..... هـ) کز نیستان تا مرا ببریده اند / در نفیرم مرد و زن نالیده اند (۰/۵) ..... و) واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب. (۰/۵) ..... ز) بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز هم این نژاد و پیوند (۰/۵) ..... ح) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد. (۰/۵)	۴
	«تاریک ترین لحظه شب، لحظه قبل از طلوع آفتاب است» **جمع بارم**	۲۰